

Пропозиції
до проекту Закону України
«Про внесення змін до статті 15
Закону України «Про гуманітарну допомогу»
щодо переліку набувачів гуманітарної допомоги»
*(реєстр. № 11155-2 від 24.04.2024 р.)**

Метою законопроекту відповідно до пояснювальної записки є розширення переліку отримувачів (набувачів) гуманітарної допомоги, до яких пропонується віднести підприємства критичної інфраструктури – централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, постачання теплової енергії, а також заклади освіти, охорони здоров'я.

Положення законопроекту не суперечать Конституції України. Законопроект потребує корегування з метою приведення у відповідність із Законом України «Про гуманітарну допомогу» та актами міжнародного гуманітарного права.

Проектом пропонується внести зміни до пункту 3² статті 15 «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про гуманітарну допомогу», відповідно до яких розширити перелік набувачів гуманітарної допомоги, включивши до таких заклади освіти, охорони здоров'я, підприємства критичної інфраструктури у галузі централізованого водопостачання і водовідведення, постачання теплової енергії.

Законопроект є альтернативним до проекту Закону «Про внесення змін до пункту 3² статті 15 Закону України «Про гуманітарну допомогу» щодо розширення переліку набувачів гуманітарної допомоги з метою забезпечення в період дії воєнного стану надання споживачам послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення» *(реєстр. № 11155 від 08.04.2024 р.)*. На відміну від основного законопроекту, положеннями цього проекту Закону передбачається на період дії воєнного стану доповнити перелік набувачів гуманітарної допомоги, включивши до нього суб'єкти господарювання, задіяні в постачанні теплової енергії, а також заклади освіти та охорони здоров'я.

Розглянувши законопроект, вважаємо доцільним зазначити таке.

Зауваження і пропозиції, висловлені до основного законопроекту, а також до проекту Закону «Про внесення змін до статті 15 Закону України «Про гуманітарну допомогу» щодо переліку набувачів гуманітарної допомоги» *(реєстр. № 11155-1 від 15.04.2024 р.)*, є релевантними до цього законопроекту.

В умовах широкомасштабного вторгнення різні заходи, які є необхідними й доцільними для досягнення заявленої мети гуманітарної допомоги, є прийнятними. Однак гуманітарною є допомога, яка відповідає системі гуманітарних кластерів ООН: харчова допомога, продовольча безпека, харчування; вода, санітарія та гігієна; здоров'я, лікарські засоби, медична допомога; надзвичайний притулок; управління таборами прийому біженців та внутрішньо переміщених осіб; перехідна допомога, раннє відновлення; захист біженців, внутрішньо переміщених осіб та вразливих груп населення; освіта; логістика; екстрені телекомунікації; гуманітарне розмінування, розмінування вибухонебезпечних боєприпасів, збір і управління даними розмінування, поінформованість про небезпеку та безпосередню допомогу постраждалим тощо.

З урахуванням зазначеного, пропозиція щодо визнання закладів освіти та охорони здоров'я набувачами гуманітарної допомоги для забезпечення їх діяльності не викликає заперечень. Однак, відповідно до підпункту «є» пункту 5 статті 1 Закону України «Про гуманітарну допомогу» заклади охорони здоров'я незалежно від форми власності, що уклали договір про медичне обслуговування населення із центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державних фінансових гарантій медичного обслуговування населення, заклади охорони здоров'я, що належать до сфери управління суб'єктів сектору безпеки і оборони, є отримувачами гуманітарної допомоги.

Сьогодні органи місцевого самоврядування відповідно до законодавства України і міжнародного гуманітарного права є одними з основних отримувачів гуманітарної допомоги, яка в подальшому передається надавачам, у тому числі місцевим закладам освіти та охорони здоров'я. Виникає питання доцільності додаткового визначення таких суб'єктів набувачами гуманітарної допомоги, адже основна регламентація відносин у сфері гуманітарної допомоги, як правило, стосується взаємодії донора і отримувача гуманітарної допомоги (стосовно підстав і умов надання допомоги, її отримання, перерозподілу, передачі набувачам; порядку ввезення, оформлення, визначення прав і встановлення обов'язків; звітування про використання тощо).

На нашу думку, надмірно детальна регламентація переліку набувачів гуманітарної допомоги переобтяжує положення Закону України «Про гуманітарну допомогу», який потребує суттєвого оновлення щодо розмежування гуманітарної допомоги, міжнародної допомоги в межах цивільного захисту в надзвичайних ситуаціях, допомоги в межах програм сталого розвитку.

Види ризиків ухвалення законопроекту.

Враховання зауважень дозволить уникнути таких ризиків прийняття законопроекту:

- неузгодженості положень законопроекту з актами міжнародного та європейського гуманітарного права;
- правової невизначеності щодо порядку та умов використання набувачем гуманітарної допомоги, у тому числі щодо забезпечення її цільового використання;
- порушення принципу рівності підприємств різних форм власності щодо умов отримання прибутку (соціальних ризиків);
- декларативності положень щодо надання статусу набувача гуманітарної допомоги закладам охорони здоров'я та закладам освіти.

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

** Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*